

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Udrag fra Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 740. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14val-shoot-idm140708756509040/facsimile.pdf> (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

Tredie Bog

2.III.1

- 531 *Elverhøj*: J.L. Heibergs romantiske skuespil fra 1828, Det Kgl. Teaters evergreen også i 1800-t. – *Ægide*: værn, (beskyttende) ledelse. – *tilløjre (...)* og *Bukke*: jf. Matt., kap.25, v.32-33. – *Ulve i Faareklæder*: jf. Matt., kap.7, v.15. – *romersk Bad*: varmluftsbad med efterfølgende vandbad.
- 532 *Halsbind*: hvidt klæde, der bindes i sløjfe under flippen, forgængereren til slips. – *Forgyldningen (...)* *Svinelæret* bestaar: jf. de to kendte mundhed: »Forgyldning forgaaer, men Svinelæder bestaaer!» (således i H.C. Andersens eventyr »Det gamle Huus», 1848) og »Forgyldningen er gaaet af Sankte Gertruds» (hos Peder Syv er det af Sankt Jørgen – i hvert tilfælde et helgenbillede).
- 533 *Prosceniumsloge*: loge helt fremme ved siden af forscenen. – *Umiddelbart førend Spartanerne (...)* *Koføds Verdenshistorie*: skolemanden H.A. Kofod (1777-1829) var forf. til en ned i århundredet meget anvendt lærebog i historie, der oplagdes i flere bearbejdelser. Citatet synes ikke at figurere i udgaven fra Drachmanns skoletid: *Ahnindelig Verdenshistorie i Udtog, Ny Udg. omarbejdet af S.B. Thirige* (1857), og er muligvis fiktivt. Det hentyder måske til det berømte slag ved Thermopylæ, hvor spartanerne under kong Leonidas søgte at standse den persiske angrebshær og blev hugget ned, da de ikke overgav sig.

2.III.3

- 539 *Smorfustager*: smørtønder. – *Finlappersiden*: ikke identificeret del af havnen, hvor der lossedes træ fra Finland.
- 540 *Torvet*: Kgs. Nytorv.
- 541 *Nørreboulevard*: nu Nørrevoldgade.
- 542 *den Røjmand*: brygger Carl Jacobsen (1842-1914) skænkede foruden den grundlæggende samling i Glyptoteket talrige statuer til København via legatet Albertina. – *Jeanne d'Arc*: den bekendte statue fra 1870 af Henri Chapu (1833-91) findes dels i Ørstedsparken i bronze (1882), dels på Glyptoteket (i en marmorkopi bestilt 1886).
- 543 *Folkeløn*: aflønning af tyende og arbejdere.
- 545 *overflodige*: hos Turgenev og de mange danske fortællende forfattere i hans følge betegner glosen en særlig karaktertype, der nok er oplyst

og ofte veltalende, men savner organisk forbindelse med fællesskabet.

2.III.4

- 545 *Dagmar-Komplex*: med et teater, ved hjørnet af den nuv. Rådhusplads og Jernbanegade, var ligesom det nærved liggende *National* opført i beg. af 1880'erne af entreprenøren Hans Hansen som en del af det nye, fashionable forlystelseskvarter. – *St. Pauli*: forlystelseskvarter i Hamborg. – *abandon*: (fr.) skødesløshed, aflappethed. – *bon-mot*: (fr.) skæmtende, fikst anbragt udtryk.
- 546 *Bugter*: spørgsmål.
- 547 *Tivoli-Carstensen*: Georg Carstensen (1812-57) grundlagde Tivoli i 1843 og senere flere forlystelsesetablissemeter. – *Hospitaller*: Vestre Hospital, åbnet 1886, var prostitutions-lazaret, beliggende i Tietgensgade (senere Rudolph Berghs Hospital).
- 548 *Don Ottavio*: i Mozarts og da Pontes opera *Don Giovanni* (1787) synger Ottavio *Jeg sværger (...) Ære*: til sin tilbedte Donna Anna, idet han lover at hævne hendes fader, som Don Juan har dræbt.
- 549 *Methusalems Alder*: if. 1. Mos., kap.5, v.27, blev Metusalem 969 år. – *Jerusalems Skomager*: den hvileløse Ahasverus, der if. legenden er dømt til at vandre omkring indtil Jesu genkomst.
- 550 *Mod Skønhed (...) stræbt*: citat fra Henrik Ibsens »Ballonbrev til en svensk dame« i hans *Digte* (1871).
- 552 *vi faar (...) Udsæd*: jf. Esajas, kap.5, v.10.

2.III.6

- 556 *Pan var død*: citat fra den sengræske skribent Plutark (ca. 48-122). – *sinnlich-überstimlich*: (ty.) sanseligt-oversanseligt. – *Nirvana*: det store intet, den højeste forløsningstilstand if. buddhismen. – *Gud er Kærligheden*: en (for)drejning af Johs.' 1. Brev, kap.4, v.8 og 16.
- 557 *Anathemer*: (af gr.) forbandelser, udstodelses-erklæringer. – *Synedrøet*: egl. det høje råd i Jerusalem.
- 558 *Skærtorsdag(snatten)*: se n.t.s.203. – *Trømskirke*: dvs. domkirken i Trondheim, if. folketroen samlingssted for hekse. – *Bloksbjerg*: i folketradition (og derfra i Goethes *Faust*, 1. del, scenen »Walpurgisnacht«) det sted i Harzen, hvor heksene forsamlers valborgsaften, natten ml. 30. april og 1. maj; sml. J.M. Thiele: *Danmarks Folkesagn*, III